

Če se toži, da tu in tam drevesa hirajo, ali ni morebiti to tega krivo *), da hrepenijo gospodarji le preveč po ptujem blagu, ki pa se ne sponaša v našem kraju.

9. Če so na vertu, razun sadnega drevja, drugi posamesni za zelenjavo pripravni kraji, kamor pa perutnina ne smé zahajati, se znajo tudi z mnogoverstnimi cvetlicami, salato, kumarami, peteršilom in drugo za dom potrebno zelenjavo obsejati in zasaditi. S tem se tudi vsako leto nekoliko denarja prihrani, in gospodinja se lože in bolj brez skerbi v kuhinji suče, ker ji ni treba zelenjave, kar je za kuho in mizo potrebuje, drugod iskati, če je ima na vertu za dom dovelj.

10. Če ni vert ograjen, naj je s kakoršnim koli sadnim drevjem zasajen, bo dostikrat, in skorej vselej, gospodarju več jeze kakor koristi donašal. — Najboljša, pa tudi najdražja ograja je zid; toda vsak gospodar ni v stanu svojega verta obzidati. Z dilami ga oplankati, tudi precej stroškov napravi in vendar dolgo ne terpi. Najboljša ograja se je dozdej živa meja poterdila, ki se iz belega terna, ali češminja ali smerečja zasadi, ker ni draga in dolgo terpi.

Gospodarske skušnje.

(Muhe se dajo hitro iz hiše pregnati), če jo pokadiš s suhim bučnim perjem (trockene Kürbisblätter) na žerjavici. Muhe ne morejo terpeti tega duha; bežijo ali pa poginejo. Pa tiče, če jih imaš v hiši, dèni pred vèn; tudi ljudje naj ne bojo takrat v hiši, če ne, jih glava boli.

(Uši živini pregnati) ni boljšega kakor da jim s kertačo čistega lanénega olja vribaš.

Natoroznanska drobtinica.

Kako se muhe pomnožujejo.

Ena muha zaplodí, na priliko, mesca malega travna (aprila) okoli 80 jaje. Ako se od teh samo po 40 babic mesca majnika izleže, od katerih spet vsaka po 80 jaje znese, je mesca rožnika že 3200 muh. Če je od teh spet le polovica babic, se zaredí mesca malega serpana že 128,000 muh, velikega serpana 5 milijonov in 110,000, in mesca kimovca najmanj že 204 milijonov in 800,000 muh. Če je jesen lepa in vreme toplo, se zaplodí od teh mesca listopada blizo 8,192 milj. muh — tedaj v vsem skupaj v enem letu okoli 8000 milijonov! Kako nezmerno veliko število je to, se vsak lahko prepriča, ako le šteti zná. Če šteješ noč in dan neprenehoma, ne boš naštel ne enega samega milijona. Pa Bog je vstvaril mnogo sovražnikov muham, kateri branijo tako silno razplodenje tega merčesa.

Repata zvezda.

Že več dni se tudi pri nas vidi repata zvezda, ktero je svezdoslovec Donati 2. dné mesca rožnika v Fiorenci na Laškem prvi na nebu zapazil. Vidi se v ozvezdji velikega voza ali velikega borovža kakor zvezda tretje verste po velikosti njeni. Sveti se toliko, da se vidi s samimi očmi; bolj kakor lahka metljica njena, ki je od zvezde ločena, se pa sveti zvezda sama. Prikaže se proti sedmi uri zvečer; okoli poli desetih je ni več viditi; zjutraj okoli treh pa se spet vidi. Vidila se bo čedalje bolj in 30. septembra bo najbližje sonca in zemlje; oddaljena bo od sonca kakih 12, od zemlje pa

kakih 15 milijonov milj. Urno se pomika proti jugu, v začetku oktobra nam bo zginila spred oči.

Ta repatica je že peta, ki je v tem letu najdena bila, in ravno sedaj se vidite, pa le z zlo povešavnimi kukali, še dve druge repate zvezdi, namreč tista, ki jo je Enke, in tista ki jo je Faye prvi na nebesu najdel.

Drugekrat, kadar se je repata zvezda prikazala, smo več slišali ljudi od nje govoriti in vse tiste vraže na dan vleči, ktere so nekdej ljudem glave mešale. Ali so naši ljudje zdaj že vendar bolj podučeni, ali ne marajo že dosti za repatice, ker se prepogostoma prikazujejo in so ob vso veljavo prišle, — tega ne vemo; to pa je gotovo, da se ne sliši tabart toliko navadnih babjih vraž! Da še kateri na kmetih kakošno prav neslano zarobi, ni čuda, — saj tudi v gosposkih suknhah in v krinolinah hodijo babje vraže po svetu.

Jezikoslovne čertice.

Vind, Vlah, Nemeč, Sloven.

Spisal Davorin Terstenjak.

Ako pregledujemo način, kako so se v starem svetu sosedni narodi vzajemno imenovali, vidimo očitno, da je poznamovanje po kožni barvi bilo zlo navadno.

Tako so starci Syrjane od gore Taure proti severu stanovajoče zavoljo svetleje barve njihove imenovali Leukosyrjane, to je, Belosyrjane — v razloček černejih Syrjancov iz dežele Semitov, in Aethiopi svetleje barve so se veleli Leukaethiopi.

Na zemlji Semitov nahajamo Erythrejce, Phoeničane, Himjarite in Edomite, kateri so te imena po rudeči ali rujavi kožni barvi dobili.¹⁾

Ali ni morebiti ime Vinid, Vind tudi tako nastalo bilo?

Ime ni slovensko; naš slavni Šafařik je mislil, da je nemško, meni se dozdeva keltiško.

V staroirskem jeziku pomenjuje find, bel, kambriški: gwin. Glasnik *f* ima za temelj izvorni glas *v*. Kambriško narečje rado glasniku *w* predstavlja glasnik *g*, na primer: gwiddiant, znanost, science, = irsk. feath; dalje kambriški gwrth, proti, versus, = irsk. frith.²⁾

Konečni glasnik (Auslauf) je v kambriškem jeziku večidel odpadel, zato: gwin = gewind = find, vind. *)

Vind se toraj ujema s sansk. vinat, bel, svetel, in ime indiške boginje Vinatâ toraj izrazuje pomen: bela, svetla, kakor nasproti ime njene sestre Kadru pomenjuje černo, temno.

Imena rek: Windo na Litevskem, imena mest: Vindonissa, Vindomagus, dalje keltiške osebne imena: Vindus, toraj izrazujejo to, kar imena rek: Labe, Labnica, Laburca, Elbe, kar imena krajev: Belo, Belopolje, Beligrad, in kar imena oseb: Bela, Belica, Belik, Belko itd.

Slovane so utegnili Kelti zategavoljo Vinde — Belce imenovati, ker so bili bele, svetlejšje barve, kakor sosedni Fini (Čudi) in Skythi, in druge mongolsko-tartarske plemena.

Pa bil bi še drug vzrok za to imenovanje, in sicer bela barva njihovih hramov, gradov, mest, zato še današnje poznamovanja: Beli grad, Bela Ljubljana, Beli dvor itd.

Misliti se tudi sme na belo nošnjo starih Slovanov, in po tej se Slovani sami med seboj imenujejo,

¹⁾ Obsirnše o tem beri pri Plin „Hist. Nat.“ 2, 80. Galen, De temp. 2, 6. Vitruv. Archit. 6, 1. Hecat. pri Steph. Byzant pod besedo „Τελγία“ in „Χαδισία“, dalje Prichard „Naturgesch. des Menschengeschlechtes“ III. 2. str. 606. ²⁾ Zeus. „Gram. Celt.“ str. 825. Pis.

^{*)} Predpostavljani glasnik *g* v kambriščini nahajaš v besedi gwynt, goth. vindt, staronordiški: vindr, sanski vanta, novonemški Wind. Pis.

*) Še smo dolžni ostali odgovor na neko vprašanje v „Novicah“: zakaj da sadno drevje poslednje leta zlo hira. Naj poterpajo sadjorejci enmalo. Gospod Ferd. Šmidt želijo na to vprašanje temeljito odgovoriti. Vred.